

Trygghet behøver ikke koste noe ekstra

2023-08-24

Optional[© Kommunal Rapport]

Alle artikler er beskyttet av lov om opphavsrett til åndsverk. Artikler må ikke viderefremmes utenfor egen organisasjon uten godkjenning fra Retriever eller den enkelte utgiver.

Les artikkelen ved å klikke her.

18 · TORSDAG 24. AUGUST 2023

KOMMUNAL RAPPORT

DEBATT

Relasjonen de eldre får til den ansatte kan skape trygghet. Det handler om betydningen av å møtes med respekt, interesse, anerkjennelse og en holdning som skaper tillit, og at helsepersonell faktisk holder det de lover, skriver Siv F. Magnussen og Siri A. Devik. ILLUSTRASJONSFOTO: COLOURBOX

Trygghet behøver ikke koste noe ekstra

Klarer helse- og omsorgstjenesten å **SKAPE TRYGGHET** hos eldre, behøver ikke situasjonen i eldreomsorgen bli så dystert.

Uttfordringene i de kommunale helse- og omsorgstjenestene står i kø. Og de er alvorlige: Mangel på ansatte, mangel på kompetanse og mangel på sykehjems plasser og tid til å ivareta den enkelte.

Helse- og omsorgstjenestene framstår som den rene krisebinge. Beskjeden fra ansatte og pårørende er klar: Tryggheten til de eldre er truet. Men det er enklere å håndtere sykdom og utfordringer livet, hvis du vet at du får hjelp når du trenger det.

Både forrige og nåværende regjering er opptatt av at eldre skal bo trygt hjemme så lenge som mulig. Dette av hensyn til de eldre selv, men også ressursituasjonen i Norge. I 2018 kom kvalitetsreformen *Leve hele livet*. I juni 2023 presenterte regjeringen *Bo trygt hjemme*-reformen. Blant tiltakene som

understretkes i den siste reformen, er viktigheten av hjemmetjenestens forebyggende innsats.

Det koster å ha kompetente ansatte, og det koster kjøpe drivstoff til biler som ansatte bruker for å nå ut til mennesker som trenger hjelp hjemme. Men det behøver ikke nødvendigvis koste mer å levere tjenester på måter som gir mer trygghet.

Hvordan skal kommunene få til det?

I en fersk kunnskapsoppsamling som vi har utført, kommer det fram at personorientering og relasjonen de eldre fikk til den ansatte, var spesielt trygghetskapende. Dette betyr i praksis kvaliteten i møtene med helsepersonell. Det handler altså om betydningen av å møtes med respekt, interesse, anerkjennelse og en holdning som skaper tillit, og at helsepersonell faktisk holder det de lover.

Kunnskapsoppsamlingen er basert på 18 forsknings- og utviklingsarbeidere fra Skandinavia, publisert i perioden 2018-2022. Hensikten var å identifisere, beskrive og oppsummere kunnskap om trygghet i eget hjem sett fra eldre menneskers perspektiv.

Seks områder framkom som særlig viktig for opplevelsen av å være trygg hjemme.

1. Følelsen av å være hjemme.

Det er viktig å kjenne seg hjemme i eget liv, kunne følge egne rutiner og vaner og være nær mennesker som er viktige for en. Appellen fra de eldre til helsepersonell er tydelig: Opptre med respekt, gi omsorg som er orientert mot den eldre som person, og gi verdi til det livet som er levd.

2. Hjelp og støtte fra familie og nettverk. I samarbeid med pårø-

Mye handler om det mest elementære i omsorg - møter mellom mennesker.

rende, venner og naboer skaper de kommunale hjemmetjenestene det sikkerhetsnettet som gjør det mulig for den eldre å bo hjemme.

3. Medbestemmelse og mestringsfølelse.

Trygghetsopplevelser oppstår når eldre kan påvirke og håndtere hverdagen, og når tjenester gis slik de eldre ønsker det.

4. Positive relasjoner og det å stole på tjenesteyterne.

Eldre vil bli møtt av kompetente fagfolk, men vel så mye av helsepersonell som kjenner dem og gir følelsen av at de bryr seg.

5. Oversiktlige og tilgjengelige tjenester.

Eldre vil oppleve kon-

troll og oversikt, og at ansatte er forberedt når de møtes. For helsepersonell gjelder det å informere om tjenestens tilbud, om pleierne som kommer, besøks-tid og å etterleve og vise tilgjengelighet.

6. Teknologi og digitale tjenester.

Teknologi kan gi frihet til å utføre daglige aktiviteter uten at en selv eller familien skal engste seg for mye. En forutsetning er at eldre ser behov for og kan bruke teknologien. Dette krever tilpasset teknologi og opplæring. Eldre stoler ikke ubetinget på teknologien. Det gir utrygghet når den truer personvern og kan hemme livsutfoldelse og selvstendighet.

Det eldre selv sier om trygghet, bør være mulig for tjenesten og helsepersonell å imøtekomme. Mye handler om det mest elementære i omsorg - møter mellom mennesker.

Møter mellom eldre og helsepersonell påvirkes riktignok av tid og ressurser, men kvaliteten i møtene kan være vel så viktig som varighet eller hyppighet. Her finnes det mer å gå på, ifølge forskningen. Og noe av det beste av alt: Det behøver ikke koste penger.

Siv Fladsrud Magnussen

Senter for omsorgsforskning, NTNU

Siri Andreassen Devik

Senter for omsorgsforskning, Nord universitet

